

УДК 910.4.:379.85(477)+913:338.48.005

ТУРИСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ І КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОГО ПОГРАНИЧЧЯ
(НА ПРИКЛАДІ ЖОВКІВСЬКОГО РАЙОНУ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ)*Т.І. Божук*

Національний університет «Львівська політехніка»

У статті висвітлено питання ресурсного та інфраструктурного забезпечення одного із трьох адміністративних районів Львівської області, які відзначаються особливостями географічного розташування, ресурсного потенціалу і транскордонними можливостями. Проаналізовано історико-культурні, релігійні та природні ресурси Жовківського району, а також їх використання у рекреаційно-туристичній діяльності. Крім цього, охарактеризовано сучасний стан закладів розміщення і закладів харчування, які використовуються для потреб туристів і рекреантів. Розроблено дводенний тур «Жовківщина – краплинка культурної спадщини України», що включає дві дерев'яні церкви – пам'ятки, що належать до культурної спадщини ЮНЕСКО (церква Зіслання св. Духа в Потеличі та церква св. Трійці у Жовкві). Складено програму перебування туристів і розраховано вартість туру (на групу і на 1 особу). Обґрунтовано доцільність запровадження нового туристичного продукту на ринку надання послуг туристичними підприємствами.

Ключові слова: українсько-польське пограниччя, Жовківський район, транскордонна співпраця, історико-культурні ресурси, релігійні об'єкти.

Постановка проблеми. Як відомо, транскордонне співробітництво передбачає співпрацю між місцевими та регіональними органами влади на географічно суміжних територіях. Питання транскордонного співробітництва як спільних дій, спрямованих на вдосконалення відносин (економічних, соціальних, науково-технічних, екологічних, культурних тощо) між територіальними громадами і місце-

вими органами виконавчої влади України, відповідними органами влади інших держав у межах компетенції, визначеної їх національним законодавством, залишаються актуальними для Львівської області, оскільки три адміністративні райони (Яворівський, Жовківський і Сокальський) на північному заході України межують із територією Польщі. Саме тому мета роботи полягає у висвітленні особливостей ресурсного та інфраструктурного забезпечення на прикладі Жовківського району Львівської області.

Аналіз публікацій і досліджень. Проблематику дослідження туристичної діяльності на транскордонних територіях вивчали Ж. І. Бучко, М. П. Мальська, Н. В. Антонюк, Н. М. Ганич [4], І.І. Дідович [3] та ін. Проте, незважаючи на опубліковані матеріали у галузі міжнародного туризму, ще достатня кількість аспектів привертає увагу науковців. При проведенні дослідження використано матеріали, що були зібрані й систематизовані завдяки участі в проекті голландської програми європейського партнерства MATRA за підтримки уряду Нідерландів, що діяв протягом грудня 2015 – березня 2017 рр., і спрямованої на розвиток потужності громад для участі у впровадженні та здійсненні контролю за процесом реформ у сільському господарстві, управлінні земельними ресурсами та розвитку сільських територій («BELIEVE»). Основна мета проекту полягала в тому, щоб забезпечити участь громад у впровадженні Державної стратегії розвитку сільського господарства та сільських територій на період до 2020 р. розробкою місцевих планів розвитку сільських територій та в моніторингу розробки необхідних для

реалізації цих планів державних програм і законодавства. Актуальні питання Жовківської платформи обговорювали на конференції, що відбулася 20.04.2016 р. Зокрема, було обговорено проект «Створення туристичного продукту у сільській місцевості, спрямованого на розвиток зеленого туризму» [2].

Результати досліджень. Жовківщина знаходиться у межах Волино-Подільської височини, однак південно-західна частина району є частиною Розточчя (тут проходить Головний Європейський вододіл). Має вигляд горбистої височини у вигляді вузького плато з типовим ерозійним рельєфом з середньою висотою району над рівнем моря 250 м і найвищою точкою у масиві Гарай – 393 м. Жовківський район (рис. 1–2) займає одне із провідних місць у Львівській області за наявністю рекреаційних ресурсів, представлених водними та лісовими багатствами природи. Завдяки географічному розташуванню на межі залісненого горбогірного пасма Розточчя, рівнинного Малого Полісся та горбистого пасма Грядового Побужжя, територія відзначається різноманіттям рослинного і тваринного світу, мальовничістю.

Серед об'єктів природо-заповідного фонду варто відзначити Регіональний ландшафтний парк «Равське Розточчя», який разом із заповідником «Розточчя» і Яворівським національним природним парком (розташованих у Яворівському районі), заплановано віднести до складу біосферного резервату «Розточчя». Крім цього, на території Жовківщини функціонують заповідні урочища «Майдан» і «Жури», геологічна пам'ятка «Крехівські печери», лісовий заказник «Завадівський», ботанічний заказник «Волицький», ентомологічний заказник «За гора», гідрологічний заказник «Потелицький».

Територія Жовківщини відзначається зеленими насадженнями, зокрема привабливим є дендрологічний парк ЛНАУ у м. Дубляни та Замоквий парк XVII ст. у м. Жовква (потребує впорядкування). Жовківський район має цілощі джерела, розташовані в с. Фійна, с. Крехів, с. Нова Скварява, с. Глинсько, с. Зашків, смт. Магерів, с. Заглина, с. Забір'я, с. Любеля, с. Могиляни, с. Смереків. До найбільш відвідуваних місць на Жовківщині належать рекреаційні об'єкти Жовкви, Рава-Руської, Крехова, Магерова, Потелича,

Рис. 1. Територія дослідження на карті України та Львівської області.

Забір'я, Дублян, Куликова, Гійче, Зашкова.

Жовківщина багата пам'ятками історії, архітектури та культури. Центральна частина м. Жовкви входить до складу Державного історико-архітектурного заповідника і відзначається привабливістю для

туристів. Загалом у районі зафіксовано пам'яток: 27 археологічних, 49 архітектурних, 82 історичних. 2 об'єкти включено до списку світової спадщини ЮНЕСКО [5; 10]. Далі у табл. 1–5 наведено перелік монастирів, дерев'яних і мурованих церков, костелів, а також музеїв Жовківщини.

Рис. 2. Картосхема Жовківського району [9].

Таблиця 1

Монастирі на території Жовківського району (з використанням [9-10])

№ п/п	Назва	Час створення	Місцезнаходження
1	Домініканський монастир	(XVII–XIX ст.)	м. Жовква
2	Василіянський монастир	(1721–1730 рр.)	м. Жовква
3	Монастир реформатів	(1729–1737 р.)	м. Рава-Руська
4	Василіянський монастир	(XVII–XVIII ст.)	с. Крехів

Таблиця 2

Дерев'яні церкви на території Жовківського району (з використанням [6; 10])

№ п/п	Назва	Час створення	Місцезнаходження
1	Святої Трійці	1720 р.	м. Жовква
2	Духа Святого з дзвіницею (XVII ст.)	1502 р.	с. Потелич
3	Різдва Пресвятої Богородиці	1705 р.	м. Жовква
4	Св. Арх. Михайла з дзвіницею XVII ст.	1598 р.	с. Воля Висоцька
5	Успіння пр. Богородиці	1920 р.	с. Річки
6	Свв. Кузьми і Дем'яна	1860 р.	с. Гійче
7	Св. Параскеви	1866 р.	с. Забір'я
8	Св. Миколи	1841 р.	с. Любеля
9	Св. Дмитра	1790 р.	с. Замочок
10	Різдва Пресвятої Богородиці	1846 р.	с. Деревня
11	Св. Дмитра	1875 р.	с. Волиця
12	Успіння Богородиці	1667 р.	с. Бесіди
13	Прсв. Євхаристії	1924 р.	с. Купичволя
14	Св. Арх. Михайла	1836 р.	с. Боянець
15	Введення пр. Богородиці	1895 р.	с. Кулява
16	Успіння прсв. Теодозія Печерського	1627р.	с. Нова Кам'янка
17	Успіння пр. Богородиці	1937 р.	с. Городжів
18	Різдва пр. Богородиці	1769 р.	с. Лавриків
19	Св. Параскеви (чудотворна ікона Христа Спасителя)	17–18 ст.	с. Туринка
20	Св. Арх. Михайла	1508 р.	с. Стара Скварява
21	Св. Параскеви	1724 р.	с. Крехів
22	Покрова пр. Богородиці	1910 р.	с. Блищиводи
23	Чуда Св. Арх. Михайла	1913 р.	с. Смереків
24	Св. Параскеви з дзвіницею	1770 р.	с. Артасів
25	Св. Миколи	1889 р.	с. Гребінці
26	Покрова пр. Богородиці	1905 р.	с. Нове Село
27	Різдва пр. Богородиці	1886 р.	с. Могиляни
28	Св. Симеона Стовпника з дзвін. (1782 р.)	1776 р.	с. Звертві
29	Преображення Господнього	1797 р.	с. Зарудці
30	Різдва пр. Богородиці	1738 р.	с. Малий Віднів
31	Воздвиження Чесного Хреста	1854 р.	с. Стронятин
32	Вознесення Господнього	1900 р.	с. Сулимів
33	Введення пр. Богородиці	1750 р.	с. Кошелів
34	Св. Архангела Михайла	1891 р.	с. Великі Передримихи
35	Св. Миколи	1882 р.	с. Малий Дорошів
36	Успіння пр. Богородиці	1850 р.	с. Ситихів
37	Пресвятої Трійці	1846 р.	с. Малі Грибовичі (Воля Гомулецька)
38	Косьми і Дамяна	1895 р.?	Великі Грибовичі

Крім названих дерев'яних церков Жовківщини відомими для туристів є дзвіниця Церкви Святої Трійці (1545 р.) у с. Потелич та дзвіниця Церкви Св. Івана (XIX ст.) у с. Глинсько.

Далеко за межами відомі замок Жолкевських (1594–1606 рр.), Синагога (1687 р.), комплекс забудови Вічевої площі,

Міська ратуша, Звіринецька та Глинська брами у м. Жовква. Цікавими є житлова та громадська забудова у містах Жовква, Рава-Руська і Дубляни. Не можна не згадати об'єктів у Жовківському районі, які привертають увагу туристів – це Давньоруські городища у Потеличі та Щекотині.

Таблиця 3

Муровані церкви на території Жовківського району (з використанням [9])

№ п/п	Назва	Час створення	Місцезнаходження
1	Різдва Пресвятої Богородиці	(1705 р.)	м. Жовква
2	Св. Лазаря	(1735 р.)	м. Жовква
3	Св. Юрія	(1846 р.)	м. Рава-Руська
4	Святих Кузьми і Дем'яна	(XIX ст.)	с. Великі Грибовичі

Таблиця 4

Костели на території Жовківського району (з використанням [9–10])

№ п/п	Назва	Час створення	Місцезнаходження
1	Св. Лаврентія з дзвіницею	(1620 р.)	м. Жовква
2	Св. Йосифа	(1770–1775 р.)	м. Рава-Руська
3	Св. Михайла ордену Братів Менших Францисканців	(1729–1737 р.)	м. Рава-Руська
4	Св. Миколая	(XVIII ст.)	с. Магерів
5	Св. Миколая	(1538 р.)	с. Куликів

Таблиця 5

Музеї на території Жовківського району (з використанням [8–10])

№ п/п	Назва музею	Місцезнаходження
1	Державний історико-архітектурний заповідник	м. Жовква
2	Музей «Вежа»	м. Жовква
3	Літературний музей Леся Мартовича	с. Монастирок
4	Історико-меморіальний музей Є.Коновальця	с. Зашків
5	Музей Степана Бандери	ЛНАУ у м. Дубляни
6	Музей історії	ЛНАУ у м. Дубляни
7	Музей гончарства	с. Потелич
8	Музей – меморіал I св. війни	с. Гійче
9	Музей історії	с. Любеля
10	Народний музей отця Маркіяна Шашкевича	с. Деревня
11	Музей Михайла Возняка	с. Волиця
12	Музей «Староскварявський іконостас 16–17 ст.» (філія Львівського музею історії релігії)	с. Стара Скварява
13	Музей «Мамина світлиця»	с. Забір'я
14	Музей Агати Турчинської	с. Куликів
15	«Мистецький Куликів» (кімната-музей Б. Ступки)	с. Куликів
16	Красназнавчий музей селища Куликів	с. Куликів
17	Кімната-музей визвольних змагань	с. Куликів

Крім сакральних та історико-культурних пам'яток на Жовківщині є меморіальні комплекси і цвинтарі, де вшановують пам'ять загиблим воїнам австрійської, російської, німецької та радянської армій, Січових Стрільців і воїнів УПА, жертвам репресій, радянським, французьким і бельгійським військовополоненим.

Далі наведемо дуже коротку характеристику закладів розміщення і харчу-

вання, оскільки вся інформація детально подана на сторінках Інтернету і туристи можуть забронювати місця для проживання і відпочинку на booking або на відповідних сайтах закладів.

У Жовківському районі серед закладів розміщення можна назвати готелі, мотелі, розміщені в м. Рава-Руська (мотель-бар «Арагат», готель «Рава», ресторан-готель «Старий банк», готель і кафе-бар «Еллада») і м. Жовква

(розважально-відпочинковий комплекс «Парк», парк-готель «Акварель», готель «Стиль»), населених пунктах Куликові, Малехові, Туринці (табл. 6). В літню пору року користуються популярністю бази відпочинку «Чарівні озера» (с. Майдан) і «Блищиводи» (с. Блищиводи), а також відпочинковий комплекс «Альбатрос» (с. Воля Гомулецька) і Жовківський районний дитячий центр оздоровлення, відпочинку та туризму «Росинка» (с. Зіболки). Крім цього, відпочиваючих

гостинно запрошують сільські зелені садиби, як напр. «У Іванни» (м. Жовква); є можливості для паломників ночівлі у Крехівському монастирі.

Варто зазначити, що в районі існує потреба у розвитку агросадиб як засобів розміщення, які користуються популярністю серед туристів, тому одним із основних завдань на найближче майбутнє є розвиток цього виду розміщення в даному регіоні [1].

У Жовківському районі серед

Таблиця 6

Заклади розміщення у Жовківському районі (з використанням [5; 8; 9])

№ п/п	Назва	Адреса	Номерний фонд	Вартість проживання (грн.), від
1	Готель-ресторан «Варшава»	с. Малехів	41	500
2	Готель «Статус»	с. Малехів	40	490
3	Готель «Вікторія»	с. Туринка	50	200
4	парк-готель «Акварель»	м. Жовква	30	400
5	Готель «Стиль»	м. Жовква	50	500
6	Мотель-бар «Арабат»	м. Рава-Руська	20	100
7	Відпочинковий комплекс «Берекавиця»	с. Зашків	8	100
8	Готель «Марс»	с. Малехів	78	420
9	Готель «Диканька»	с. Куликів	11	200
10	Мотель «Околиця» та кафе-бар	с. Куликів	6	120
11	Мотель «Клен»	с. Сопошин	5	180

Таблиця 7

Заклади харчування у Жовківському районі (з використанням [5; 8; 9])

№ п/п	Назва	Адреса	К-сть місць	Вартість (грн.)**
1	Готель-ресторан «Варшава»	с. Малехів	400	100–200
2	Ресторан «Будьмо»	с. Малехів	150	60–150
3	Ресторан «Диканька»	смт. Куликів	100	75–170
4	Ресторан «Акварель»	м. Жовква	250	70–150

закладів харчування можна назвати ресторани, кафе, бари, бістро, піцерії, кав'ярні на різні смакові якості та цінові категорії, зокрема приклади ресторанів представлені в (табл. 7). Найбільшим попитом серед туристів у цьому районі користується українська кухня.

Туристиможуть отримати інформацію в туристичному інформаційному центрі у м. Жовква.

Територією Жовківщини розроблено автобусно-пішохідні і велосипедні мандрівки і тури вихідного дня. Се-

ред відомих і улюблених туристами маршрутів можна назвати:

- «Місто Жовква – перлина Розточчя»;
- «Рава-Руська. Подорож історичним містом»;
- «Шляхами сакрального мистецтва та духовної культури»;
- «З історії давнього минулого до сьогодення»;
- «Равське Розточчя і екотуристичний Потелич»;
- «Шляхами історичних подій»;

- «Мальовничі околиці Магерова»;
- «Куликів - селище загадок та легенд»;
- «Шляхами рідного краю»;
- «Ми Вас пам'ятаємо».

Прикладом велосипедних маршрутів можемо зазначити «Королівський шлях» (№101), «Теренами Равщини»).

Пропонуємо до розгляду тур «Жовківщина – краплинка культурної

спадщини України», розроблений для вітчизняних і зарубіжних туристів (поляків, угорців, австрійців, німців, французів, бельгійців) тривалістю два дні. Маршрут розпочинається і завершується у м. Львів, охоплює історико-культурні, релігійні та природні об'єкти, проходячи через населені пункти Жовква, Потелич, Крехів, Майдан (рис. 3).

Рис. 3. Схема маршруту турс «Жовківщина – краплинка культурної спадщини України» (з використанням [7])

Програма запропонованого турс детально наведена за днями у відповідних таблицях (табл. 8–9).

Таблиця 8

Програма турс (День 1)

Час	Місце
09:30	Виїзд від центрального залізничного вокзалу м. Львів
10:00	Прибуття в місто Жовква
10:00 – 11:30	Екскурсія у церкві Святої Трійці у Жовкві
11:30 – 13:00	Екскурсія містом Жовква та Жовківським замком
13:00 – 14:00	Обід
15:00 – 16:00	Переїзд до с. Потелич
16:00 – 17:30	Екскурсія у церкві Святого Духа в с. Потелич
17:30 – 18:30	Повернення в м. Жовква
18:30	Поселення в готель «Акварель». Вільний час

Таблиця 9

Програма туру (День 2)

08:30 – 09:00	Сніданок у готелі
09:00 – 09:15	Переїзд в с. Стара Скварява
09:15 – 10:00	Огляд дерев'яної церкви св. Архистратига Михайла
10:00 – 10:30	Переїзд до с. Крехів
10:30 – 12:00	Екскурсія Крехівським монастирем
12:30	Прибуття в с. Майдан
12:30 – 14:00	Пікнік на свіжому повітрі
14:00 – 16:00	Прогулянка урочищем Майдан. Фото-полювання. Вільний час
16:00 – 17:00	Від'їзд до Львова
17:50	Приїзд до центрального залізничного вокзалу м. Львів

Орієнтовна калькуляція вартості туру «Жовківщина – краплинка культурної спадщини України», розрахована на групу і на 1 особу, наведена в табл. 10.

Таблиця 10

Розрахунок вартості туру

Стаття видатків	Опис	Калькуляція туру на 18 осіб	Сума грн. на 1 особу
Проживання та харчування	Жовква – проживання в готелі «Акварель» – 220 грн./доба. Сніданок входить у вартість проживання.	1980 грн.	110 грн.
Транспортне обслуговування	Транспортне обслуговування здійснюється туристичним автобусом, який є власністю турфірми.	15 грн/км x 154 км = 2310 грн.	128 грн.
Екскурсійне обслуговування	Загальна сума за послуги екскурсовода під час всього туру.	400 грн. / 18 = 22 грн.	22 грн.
Страховка	Страховання здійснюється в компанії «Провідна».	150 грн. / 18 = 8	8,33 грн.
Видатки на керівника групи	Витрати на керівника групи компенсуються та включаються у вартість туру.	$((110+128+22+8,33)*5\%)/100=74,50$ $18*13,40=241$ грн.	13,40 грн.
Собівартість	У собівартість туру входить проживання, транспорт, страхування, екскурсійне обслуговування, страхування, видатки на керівника групи.	$110+128+22+8,33=268,33$ грн.	268,3 грн.
Прибуток (15%)	Прибуток розраховується 15 % від собівартості туру.	$(268,3*15)/100=40$ грн.	40 грн.
Податок на прибуток (23 %)	Податок на прибуток розраховується 23 % від прибутку.	$(40*23)/100=9,2$	9,2 грн.
ПДВ (20 %)	Податок на додану вартість.	$(268+40+9,2)*20/100=63,44$	63,44 грн.
Вартість туру	Загальна вартість туристичного продукту.	$110+128+22+8,33+40+9,2+63,44=382$	382 грн.

Висновки. У проведеному дослідженні проаналізовано історико-культурний потенціал, інфраструктурне забезпечення та сучасний стан використання у туристичній діяльності існуючих ресурсів Жовківського району Львівської об-

ласті. З'ясовано розподіл видів історико-культурних ресурсів у межах населених пунктів. Виявлено новостворені музеї і досліджено їх функціонування, зокрема шкільних. Аналіз історико-культурних ресурсів на теренах Жовківщини пока-

зав, що вони використовуються не всі у екскурсійній діяльності, що потребує створення нових турів. Інфраструктурні елементи сконцентровані переважно у містах. Існуюча потужність туристичних потоків в районі має цілком достатнє забезпечення для повноцінного обслуговування туристів. Наведено приклади закладів розміщення і закладів харчування, де зазначено місткість і вартість надання послуг. Розроблено дводенний тур «Жовківщина – краплинка культурної спадщини України», складено маршрут і визначено його вартість для групи та індивідуально. До програми туру належить ознайомлення із історико-культурними, сакральними та природними об'єктами Жовківського району. Зокрема, туристам буде цікаво відвідати ренесансне місто Жовква та прогулятися з екскурсією залами королівського замку; ознайомитися із життям і побутом монахів у Крехівському монастирі, прогулятися через ліс до печер і джерела.

Література

1. Божук Т. І. Пропозиції щодо діяльності у сфері сільського туризму (на прикладі Жовківського району Львівської області). Перспективи розвитку сільського та екологічного туризму в Україні: збірник тез I Міжнародної науково-практичної конференції (м. Березне, 20–21 травня 2016 р.). Рівне, 2016. С. 16–17.
2. Сільський та екологічний туризм у складі рекреаційно-туристичних дестинацій для потреб активного відпочинку та стаціонарної рекреації (на прикладі Жовківського району Львівської області) : монографія. / Божук Т. І. та ін., за заг.ред. М. Х. Шершуна. Рівне, 2016. 134–146. с.
3. Дідович І. І. Використання потенціалу партнерських стосунків у сфері міжнародного туризму. Стратегія розвитку туризму в XXI столітті у контексті вирішення глобальних проблем сучасності : Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 27–28 березня 2014 р.). Львів, 2014. С. 207–215.
4. Мальська М. П., Антонюк Н.В., Ганич Н.М. Міжнародний туризм і сфера послуг : підручник. Київ, 2008. 661 с.
5. Головне управління статистики у Львові // Статуправління : електрон. версія.

URL : <http://www.lv.ukrstat.gov.ua/>.

6. Дерев'яні церкви Західної України // Дерев'яні церкви Західної України Львівської області Жовківського району : електрон. версія URL: <http://decerkva.org.ua>
7. Карти Гугл // Карти Гугл Львівської області Жовківського району : електрон. версія. URL: <https://www.google.com.ua/maps?source=tlds&hl=uk>
8. Офіційний сайт Жовківської районної ради // Жовківська районна державна адміністрація : електрон. версія URL: <http://zhovkva-rda.gov.ua/>
9. Жовківський район. ради // Жовківська район. Характеристика електрон. версія. URL : <http://zhovkva.org.ua/index.php?name=uHome>.
10. Пам'ятки архітектури та культури // Пам'ятки архітектури та культури Жовківського району : електрон. версія URL : http://www.zhovkvarda.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=80&Itemid=60

Bozhuk T.I. TOURISTIC PECULIARITIES AND CULTURAL HERITAGE OF POLISH-UKRAINIAN BORDERLAND (ON THE EXAMPLE OF ZHOVKVA RAION, LVIV OBLAST). *The paper considers resources and infrastructure of one of the three administrative raions of Lviv oblast, which have special geographic location, resource potential and transboundary possibilities. We have analyzed historical-cultural, religious and natural resources of Zhovkva Raion, as well as their use in recreational-touristic activities. The distribution of historical-cultural resources between the settlements is explored. We have discovered new museums, namely at schools, and studied their functioning. We have also characterized modern state of hotels and restaurants, which are used for tourists and recreants. We have studied some cases of hotels and restaurants and figured out their capacities and prices. We have developed a two-day tour «Zhovkva Land as a droplet of Ukrainian cultural heritage», which includes two wooden churches of the UNESCO heritage list (in Potelychi and Zhovkva). The tour program encompasses visit to historical-cultural, sacral, and natural objects of Zhovkva Raion. Tourists will be able to*

visit the Renaissance town of Zhovkva and the royal palace, to get acquainted with the life of monks at Krechiv Monastery, and to have a walk through the forest to the caves and sources. We have also produced a program of the tour and its budget (for a group and for one person), and substantiated the appropriateness of the introduction of a new touristic product at the market of services of tourist enterprises.

Keywords: *Polish-Ukrainian borderland, Zhovkva Raion, cross-border cooperation, historical-cultural resources, religious objects.*